

Datum

2020-06-25

Diarienummer

218-8174-2020

Enligt sändlista

Beslut om licensjakt efter björn i Norrbottens län 2020

Beslut

Länstyrelsen i Norrbottens län beslutar om licensjakt efter högst 20 björnar i Norrbottens län.

Beslutet fattas med stöd av 5 b, 9 b, 23 c, 23 d och 24 d §§ jaktförordningen (1987:905) och Naturvårdsverkets beslut om överlämnande av rätt att besluta om licensjakt efter björn till länsstyrelserna i norra respektive mellersta rovdjursförvaltningsområdet (dnr. NV-01142-20) från den 16 april 2020. I Länstyrelsens beslut beaktas skyddsreglerna i artikel 12 i Art- och habitatdirektivet, undantagsreglerna beträffande jakt och förvaring av jaktbyte i artikel 16 i samma direktiv och Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2010:7). Dessutom beaktas Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2014:3) om ändring i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2010:7) för länsstyrelsens beslut om licensjakt efter björn.

Länstyrelsen beslutar vidare att nedan angivna villkor ska gälla för beslutet. Jakt som inte följer dessa villkor sker utan stöd av beslutet och i strid med fredningsbestämmelserna i 3 § jaktlagen (1987:259). Straffbestämmelserna för jaktbrott finns i 43 och 44 §§ samma lag.

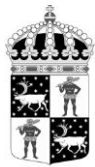
Länstyrelsen beslutar med stöd av 59 § jaktförordningen att detta beslut ska gälla utan hinder av att det överklagas. Hur beslutet kan överklagas framgår av bilaga 1.

Villkor

När får jakten bedrivas

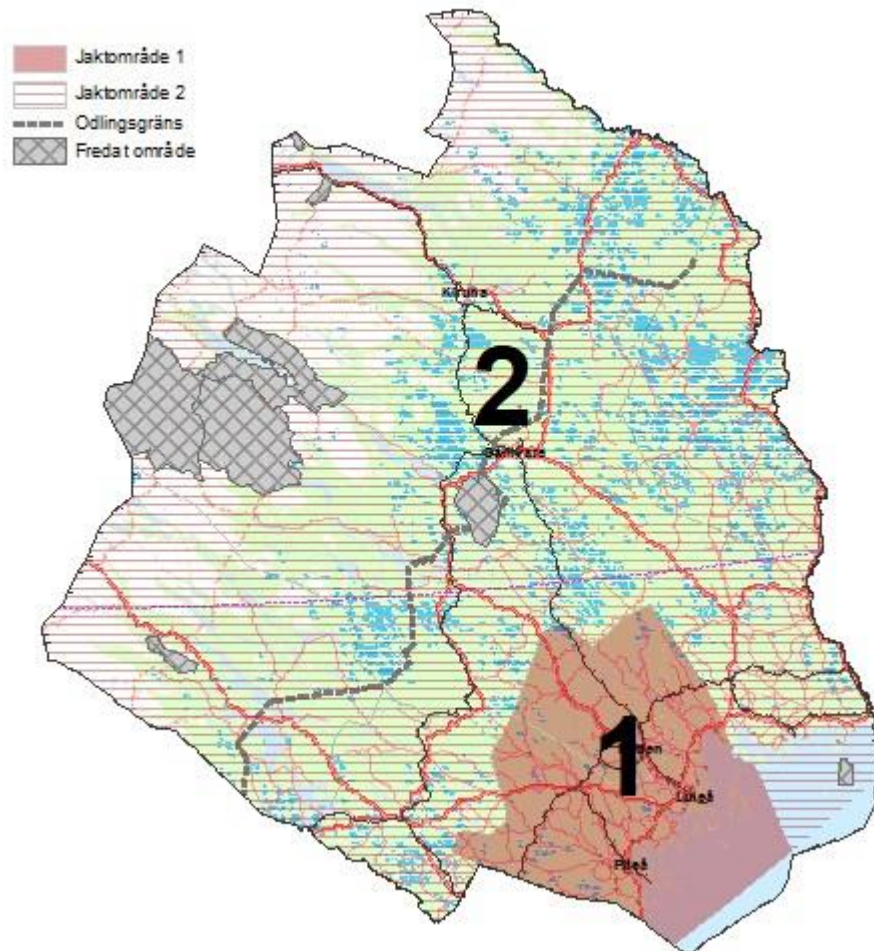
Jakten får bedrivas från och med den 21 augusti till och med den 15 oktober 2020 nedanför odlingsgränsen och till och med den 30 september 2020 ovanför odlingsgränsen, eller den tidigare tidpunkt då jakten avlyses i respektive delområde.

Länstyrelsen erinrar om att björn enligt 9 § jaktförordningen får jagas bara under tiden fr.o.m. en timme före solens uppgång till två timmar före solens nedgång.

Var och hur många björnar får fällas

Länet är under licensjakten 2020 indelat i två delområden:

I område 1, Piteå, Luleå, Boden och Älvsbyns kommuner, får högst 10 björnar fällas.

I område 2, resterande delar av länet, får högst 10 björnar fällas.

Björnjakt är inte tillåten med stöd av detta beslut i de skyddade områden där föreskrifterna förbjuder jakt. I Lapponia är licensjakt på björn inte tillåten i nationalparkerna, d.v.s. Sarek, Stuur Muorkke/Stora Sjöfallet, Badjelánnda/Padjelanta och Muttos/Muddus. Jakt på björn är inte heller tillåten i övriga nationalparker i länet.

Vilka björnar får fällas

Samtliga björnar med undantag för björnhona som åtföljs av ungar och ungar som följer björnhona (oavsett ungarnas ålder).

Jaktmedel m.m.

Halvautomatiska vapen

Magasinkapaciteten för halvautomatiska vapen får vara upp till fem patroner.

Datum

2020-06-25

Diarienummer

218-8174-2020

Hundar

Högst två hundar som ställer eller förföljer en och samma björn får användas samtidigt.

Åtel

Licensjakt efter björn med stöd av detta beslut får bedrivas med hjälp av åtel. Hur åteljakt får genomföras regleras i detalj i bilaga 2 i detta beslut. Anvisningarna är angivna i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd för länsstyrelsens beslut om licensjakt efter björn, NFS 2010:7.

Åtel ska anmälas av åtelansvarig till Länsstyrelsen. Anmälan kan göras skriftligt med vanlig post (Länsstyrelsen i Norrbottens län, 971 86 Luleå), eller e-post (norrbotten@lansstyrelsen.se). Anmälan ska ha inkommit till Länsstyrelsen i god tid innan åtling ska påbörjas på platsen.

Anmälan om åtel ska innehålla:

1. Namn på, samt adress och telefonnummer till, åtelansvarig.
2. Uppgift om i vilken kommun åteln ska anläggas.
3. Åtelplatsens exakta koordinater alternativt en topografisk karta med åtelns exakta plats utritad.
4. Information om när åtlingen ska påbörjas vid platsen.

Motordrivna fordon

Länsstyrelsen vill påminna om 31 § jaktlagen: *Jakt får inte ske från motordrivna forskaffningsmedel. Sådana forskaffningsmedel eller andra motordrivna anordningar får inte heller användas för att söka efter, spåra, förfölja eller genskjuta vilt, för att hindra vilt att undkomma eller för att avleda viltets uppmärksamhet från den som jagar.* Detta innebär även att drönare ej får användas vid licensjakt efter björn.

Vilka får utföra jakten

Person som har jakträtt i områden som omfattas av detta beslut har rätt att delta i jakt efter björn på det jaktområde där han/hon har jakträtt, under förutsättning att jakträtten omfattar jakt efter björn. Jakt får inte bedrivas utan att en ansvarig jaktledare utsetts på förhand vid varje jakttillfälle. Vid ensamjakt är den ensamme jägaren jaktledare.

Björnjägarens ansvar

Var och en som jagar björn ska hålla sig informerad om hur många djur som återstår av tilldelningen i det område där björnjakt bedrivs. Den som skjuter en björn sedan jakten avlysts kan komma att dömas till ansvar för jaktbrott eller grovt jaktbrott enligt 43 eller 44 §§ jaktlagen om man av oaktsamhet inte hållit sig informerad.

Jaktledarens ansvar

I 7 § Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2014:3) om ändring i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2010:7) för länsstyrelsens beslut om licensjakt efter björn specificeras jaktledarens ansvarsområden rörande björnjakten:

1. Ansvarig jaktledare svarar för att kommunikationsvägarna under jakten säkerställer att villkoren för jakten efterlevs.

Datum

2020-06-25

Diarienummer

218-8174-2020

2. Jaktledaren ska inför varje jakttillfälle hålla sig informerad om hur många djur som återstår av tilldelningen i det område där licensjakt bedrivs.
3. Jaktledaren ska inför varje jakttillfälle försäkra sig om att en hund som är särskilt tränad i att spåra skadat vilt ska kunna finnas på skottplatsen inom högst två timmar från påskjutningen (17 § andra stycket jaktförordningen). Hund som används vid eftersöket bör vara särskilt tränad i att spåra björn, det är dock inget krav att hundekipaget ska vara särskilt certifierat för björnsparning.
4. Jaktledaren ska före jaktens början informera samtliga jaktdeltagare om villkoren för jakten, kommunikationsbestämmelser, otillåtna skjutriktningar, gränsförhållanden samt om övriga regler som kan behövas för jaktens genomförande. Jaktledaren ska vidare informera om skyldigheten att inneha vapenlicens och att ha löst statligt jaktkort (viltvårdsavgift).
5. Jaktledaren ska informera varje jaktdeltagare om att han/hon bör vara ansvarsförsäkrad, bör bära röda band eller motsvarande kännetecken under jakten samt att han/hon årligen före jakten bör ha förvissat sig om att vapnet är inskjutet och att han/hon har tillräcklig skjutskicklighet för att bedriva jakt efter björn.
6. Jaktledaren ska informera skytten om dennes ansvar att rapportera fälld björn till Jaktledaren ska informera varje jaktdeltagare om riskerna med skadeskjutning av björn, uppmana jaktdeltagarna att endast skjuta med stöd och att endast skjuta rena sidoskott mot stillastående björnar.
7. Jaktledaren ska informera skytten om dennes ansvar att rapportera fälld björn till Länstyrelsen utan dröjsmål och *senast klockan 21* samma dag som djuret fällts.

Anmälan av fälld eller påskjuten björn

Fälld björn ska anmälas av skytten till Länstyrelsen *utan dröjsmål* och *senast klockan 21.00* samma dag som björnen fällts. Anmälan av påskjuten björn ska göras av skytten till Länstyrelsen *snarast*. Rapporteras en fälld eller påskjuten björn senare ska en välgrundad motivering ges till besiktningsmannen. Påskjutning definieras i detta beslut enligt följande: *Skott har avlossats mot en björn och med avsikt att fälla denna men det har inte konstaterats att björnen har träffats av kulan.*

Anmälan ska ske till telefon 010-2255771. Vid anmälan ska följande anges:

1. Namn på, och adress och telefonnummer till, skytten.
2. Namn på, och adress och telefonnummer till, ansvarig jaktledare.
3. När björnen fällts eller påskjutits (datum och klockslag).
4. Var björnen fällts eller påskjutits (jaktområde enligt detta beslut samt koordinater eller plats som går att återfinna på karta 1:100 000).
5. Björnens kön och ungefärlig storlek alternativt ålder om den kan bedömas.
6. Vilket jaktsätt som användes.

Datum

2020-06-25

Diarienummer

218-8174-2020

I samband med anmälan om fälld björn informerar Länstyrelsen om hur den fällda björnen ska hanteras vidare. Länstyrelsens besiktningsman kontaktar skytten angående tidpunkt och plats för besiktningen. Besiktningen är kostnadsfri.

Platsundersökning och eftersök av påskjuten björn

Den som påskjutit björn ansvarar tillsammans med jaktledaren för att platsundersökning genomförs för att undersöka om björnen är skadad eller inte.

Den som påskjutit björn ansvarar tillsammans med jaktledaren för att eftersök genomförs om inte platsundersökningen eller andra omständigheter visat på att den påskjutna björnen är oskadad. Enligt Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2014:3) ska eftersök genomföras tills dess:

1. björnen påträffats död,
2. björnen påträffats skadad och avlivats,
3. kulan från det avlossade skottet anträffas på en plats som utesluter att björnen skadats, eller
4. björnen inte kan anträffas.

Jaktledaren ska till Länstyrelsens besiktningsman redovisa hur platsundersökning och eftersök genomförts. Jaktledaren ska uppvisa skottplatsen för Länstyrelsens besiktningsman och tillsammans med besiktningsmannen och den som påskjutit björnen genomföra en fältkontroll och följa upp vad som skett efter skott. Jaktledaren ska tillsammans med besiktningsmannen dokumentera platsundersökning och eftersök på blankett R3 *Påskjutet rovdjur – platsundersökning och eftersök*¹. Av dokumentationen bör framgå om eftersöksekipaget har tidigare erfarenhet av att spåra björn och om möjligt redovisa eftersökets genomförande med t.ex. en GPS-logg.

Besiktning av fälld björn

Länstyrelsens besiktningsmän besiktar samtliga fällda djur. Besiktningen är kostnadsfri. Besiktningsmannen fyller tillsammans med skytten i blankett B1-B2 *Registrering och besiktning av fälld björn*².

Skytten ska inom ett dygn från det att djuret fällts vid ett och samma tillfälle uppvisa hela det fällda djuret (kropp, skinn, kranium) för Länstyrelsens besiktningsman. Om detta sker senare på grund av beslut av skytten, ska en välgrundad motivering lämnas till besiktningsmannen. Länstyrelsen rekommenderar, för att underlätta besiktningsmannens arbete, att skytten sätter in en pinne i munnen på björnen för att hålla den öppen innan likstelheten inträder.

Från alla fällda björnar (inklusive märkta) tar besiktningsmannen följande prover som tillfaller staten: 1) två tänder (första premolaren, liten kindtand), 2) könsdelar, 3) två stycken hårprover, 4) hudprov, 5) muskelprov samt 6) prov av lunga, 7) leverprov, 8) prov av ändtarm med träck, 9) separat avföringsprov, 10) blodprov samt

¹ Blanketter kan laddas ner från SVA:s webbplats: <https://www.sva.se/vilda-djur/rovdjur/registering-remisser-doda-rovdjur/>

² <https://www.sva.se/vilda-djur/rovdjur/registering-remisser-doda-rovdjur/>

Datum

2020-06-25

Diarienummer

218-8174-2020

11) i förekommande fall den största spenen från björnhonor. Proverna sänds, genom besiktningsmannens försorg, till Statens veterinärmedicinska anstalt, SVA.

Länstyrelsens besiktningsman märker björnskinnet med mikrochip, varvid blankett *Registrering och besiktning av fälld björn* används. Kraniet ska märkas inom *sex månader* av kraniets ägare med mikrochip och enligt instruktioner som överlämnas vid besiktningen. Ägaren av björnen är ansvarig för att märkning sker. Märkningen är ett bevis på att djuret fällts lagligt. Björn alternativt delar av björn som inte märks enligt bestämmelserna tillfaller staten.

Om besiktningsmannen så begär ska skottplats/fallplats omgående visas upp. Om skytten på besiktningsmannens begäran inte uppvisar skottplats/fallplats eller om denna inte kan återfinnas eller om skytten vägrar att visa upp det fällda djurets kropp eller lämna ifrån sig alla proverna, tillfaller hela björnen eller värdet av densamma staten. Björn alternativt delar av björn som inte märks enligt bestämmelserna ovan tillfaller staten.

Om en björnhona med mjölk i juvret har fällt ska jaktledare och/eller skytt utförligt redovisa omständigheterna för detta till Länstyrelsens besiktningsman. Länstyrelsen gör därefter bedömningen om björnhonan ska tillfalla skytten eller beslagtas av polis för vidare utredning.

Sändare eller annan teknisk utrustning som finns på björnarna tillvaratas av besiktningsmannen.

Ytterligare upplysningar

Aktuell information om återstående tilldelning

- Ring telefon: **010-225 57 71**
- Välj alternativet om hur många björnar som fällts och vad som återstår av tilldelningen.
- Informationen uppdateras minst en gång per dygn.

Avlysning

Länstyrelsen avlyser jakten då det tillåtna antalet björnar i respektive delområde fällts eller påskjutits och avräknats eller om jakttiden löpt ut. Länstyrelsen informerar om avlysningen via ovan angivna telefonsvarare.

Avräkning

Länstyrelsen beslutar huruvida en påskjuten björn ska avräknas från kvoten eller ej. Påskjuten björn avräknas såvida inte kulan från det avlossade skottet anträffats på en plats som utesluter att björnen skadats av den eller det på annat sätt vid fältkontroll kan fastställas att björnen inte skadats.

Fälls björnar med stöd av andra beslut eller dödas på annat sätt under den tid då licensjakt är tillåten efter björn, kommer dessa djur inte att avräknas från licenstilldelningen.

Jakträttshavarens rätt till delar av björnen

Under förutsättning att ovan nämnda uppgifter rapporterats, att samtliga prover insamlats samt att jakten i övrigt har skett i överensstämmelse med jaktlagstiftning och med villkoren i detta beslut, tillfaller övriga delar av björnen jakträttshavaren. Jakträttshavaren får överlåta en fälld björn till en annan person.

En fälld björn som inte tas tillvara får inte lämnas kvar i naturen. Jakträttshavaren ansvarar för att björnen lämnas in till Polismyndigheten av för vidare transport till SVA.

Försäljning av kött, skinn m.m.

Kommersiella aktiviteter som annonsering, köp, byte försäljning av björnskinns och björnkött eller andra delar av den fällda björnen samt kommersiell förevisning av björn är förbjudet enligt artikel 8.1 i rådets förordning (EG) 338/97 av den 9 december 1996 om skyddet av arter av vilda djur och växter genom kontroll av handel med dem.

För handel med björnar skjutna i enlighet med detta beslut måste björnens ägare ansöka om Jordbruksverkets CITES-intyg. Björnens ägare kan efter att ha emottagit intyget sälja hela eller delar av kroppen till en mottagare. För ytterligare försäljning av delar av björnen krävs nytt/nya CITES-intyg. Om den nya ägaren vill sälja delarna vidare, krävs nytt CITES-intyg från Jordbruksverket. CITES-intyget gäller för handel inom EU. För export av björn eller produkter av björn till länder utanför EU krävs särskilt exporttillstånd från Jordbruksverket. Ytterligare information om kommersiell hantering av björnkroppen finns på Jordbruksverkets hemsida.³

Beträffande slakt- och kötthantering se Livsmedelsverkets hemsida för information om kötthantering, viltslakterier m.m.⁴:

Hantering av personuppgifter

När åtlar för björnjakt anmäls, när fällda och påskjutna björnar rapporteras in och när fällda djur besiktigas samlar Länsstyrelsen in personuppgifter. Information om hur Länsstyrelsen behandlar personuppgifter finns på länsstyrelsens hemsida.⁵

Rekommendationer:

- För att undvika skadeskjutningar av björn rekommenderar Länsstyrelsen att jägare som avser att delta i björnjakt övningskjuter på björnfigur samt avlägger ”Björnpasset” eller motsvarande.
- I enlighet med 4 § Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2010:7) rekommenderar Länsstyrelsen att ensamma årsungar inte fälls.
- I enlighet med 5 § Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2010:7) anser Länsstyrelsen att hundarna inte ska bytas under jakt på en och samma björn och under en och samma dag. Länsstyrelsen anser också att hund som används vid jakten inte ska ha ett arbetssätt som syftar till att hålla björnen i rörelse kontinuerligt. Skälet till detta är att björnar inte är uthålliga för stress under längre

³ www.jordbruksverket.se

⁴ www.livsmedelsverket.se/produktion-handel--kontroll/produktion-av-livsmedel/primarproduktion/jakt

⁵ www.lansstyrelsen.se/norrboten/om-lansstyrelsen-i-norrboten/om-webbplatsen/sa-hanterar-vi-dina-personuppgifter.html

Datum

2020-06-25

Diarienummer

218-8174-2020

tid vilket kan medföra att björnen avlider av överhettning även om den inte fälls under jakten. Enligt 27 § i jaktlagen ska jakt bedrivas på så sätt att viltet inte utsätts för onödigt lidande.

- Vid användning av halvautomatiska kameror, t.ex. i samband med åteljakt på björn, behöver tillämpliga bestämmelser i dataskyddsförordningen (GDPR, The General Data Protection Regulation) kring insamling (här genom fotografering) och hantering av personuppgifter beaktas.

Länstyrelsens motiv för beslutet

Skäl för licensjakt

Enligt svensk jaktlagstiftning ska eventuella problem och skador som förorsakas av jaktbart vilt i första hand regleras genom jakt. I propositionen *En ny rovdjursförvaltning* (prop. 2008/09:210) skriver regeringen att jakt kan hålla rovdjursstammar på en nivå som inte leder till oacceptabla förhållanden mellan människa och rovdjur. En välreglerad jakt kan vara ett sätt att minska rovdjurs påverkan på bytesdjur, att bibehålla deras skygghet för människor, att stärka lokalbefolkningens delaktighet i rovdjursförvaltningen och att öka acceptansen för rovdjur.

I propositionen "En hållbar rovdjurspolitik" (prop. 2012/13:191) framgår: *"Det övergripande och långsiktiga målet för rovdjurspolitiken är att varg, björn, järv, lodjur och kungsörn i Sverige ska uppnå och bibehålla gynnsam bevarandestatus. En trovärdig rovdjurspolitik kräver också en aktiv förvaltning som stärker förtroendet för rovdjurspolitiken och bidrar till en bättre samexistens mellan människor och stora rovdjur. Regeringen gör i propositionen bedömningen att varg, björn, järv, lodjur och kungsörn i Sverige har gynnsam bevarandestatus enligt art- och habitatdirektivet. Därför slår regeringen fast, i enlighet med de riktlinjer som EU-kommissionen har tagit fram för hur de stora rovdjuren ska förvaltas, att en aktiv förvaltning ska genomföras."* Vidare framgår i propositionen att: *"Toleransnivån för skador på ren orsakade av stora rovdjur ska vara maximalt 10 procent räknat på den aktuella samebyns faktiska renantal."*

Förvaltningen av stora rovdjur i renskötselområdet handlar till stor del om att begränsa skadorna för rennäringen orsakade av rovdjur. Beroende på problembilden kan olika åtgärder tillämpas för att begränsa skadan eller störningen. Under våren, då problembilden främst är koncentrerad till kalvande renhjordar, är skyddsjakt på utpekade skadegörande björnar sannolikt den lämpligaste åtgärden. För den övergripande förvaltningen i länet är dock licensjakten den lämpligaste åtgärden, och möjliggör att i större utsträckning tillvarata björnarna som en resurs.

I Norrbottens län är det nästan uteslutande rennäringen som har problem med förluster av tamdjur på grund av björnpredation. Ett samarbetsprojekt mellan Viltskadecenter, Skandinaviska björnprojektet samt Udtja och Gällivare skogssamebyar om björnpredation på ren genomfördes i länet 2010-2012. Fokus var björnpredation på renkalv under maj-juni, vilket är den tid majoriteten av björnpredationen sker. Andelen renkalvar som försvann från kalvning till märkning i dessa två samebyar varierade mellan 30 och 50 % och av dessa kan 63-100 % av renkalvarna ha dödats av björn. Då den ersättning som utgår för björnskador på ren baseras på samebyns areal snarare än

Datum

2020-06-25

Diarienummer

218-8174-2020

björntätheten, ligger den långt under de faktiska skadornas omfattning i dessa två samebyar och med stor säkerhet också för de flesta av länets övriga samebyarna.

Det övergripande syftet med licensjakten på björn i Norrbottens län är att minska björnens predation på ren, minska risker för hälsa och säkerhet hos de som bor och verkar i områden med högre björntäthet, att minska de negativa och öka de positiva socioekonomiska effekterna av björnförekomst samt att bidra till att rovdjuren och rovdjursförvaltningen upplevs som legitima av befolkningen i länet och landet, samtidigt som björnstammen har fortsatt gynnsam bevarandestatus.

I den nationella förvaltningsplanen för björn bedömer Naturvårdsverket att licensjakt är en effektiv, kontrollerbar och hållbar del av en aktiv björnförvaltning om den sker i begränsad omfattning. Licensjakt kan tillsammans med andra åtgärder såsom bidrag och ersättningar för skador samt samråd och information, bidra till att minska konflikter mellan människa och björn. När inventeringar visar att stammen ligger över det nationella referensvärdet kan licensjakt utgöra en av flera åtgärder i förvaltningen för att minska de socioekonomiska konsekvenserna.

Då skydds jakt har en mycket begränsad genomförbarhet på barmark, och enbart kan riktas mot skadegörande individer, bedömer Länstyrelsen att det inte finns någon annan lämplig lösning än beståndsreglerande licensjakt för att minska de kvarvarande problemen för renskötseln - framför allt i de områden där snösmältningen sker tidigt och problematiken med björn i kalvningsland är särskilt svår. Alternativet skulle kunna vara att under kalvningsperioden hålla renarna i hagar, och utfodra dem där, för att undvika omfattande kalvdöd. Det är dock generellt inte en rimlig åtgärd då det finns cirka 150 000 renar i länet och de kostnader som hagar och utfodring skulle medföra, i tillägg till andra problem, t ex sjukdom, som bevisligen kan uppstå hos de hägnade renarna, skulle vara alltför omfattande.

Juridiska förutsättningar för beslutet

Art- och habitatdirektivet förbjuder avsiktligt dödande av bland annat björn. De möjligheter till undantag från förbudet som direktivet medger genomförs med motsvarande bestämmelser i jaktlagen (1987:259) och jaktförordningen (1987:905). I 23 c § jaktförordningen regleras förutsättningarna för licensjakt efter stora rovdjur: om det inte finns någon annan lämplig lösning och om det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde får beslut om jakt meddelas. Jakten måste också vara lämplig med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning och ske selektivt och under strängt kontrollerade former.

Enligt 23 d § jaktförordningen får naturvårdsverket besluta om licensjakt efter björn. Enligt 24 a § i samma förordning får Naturvårdsverket delegera rätten att besluta om licensjakt efter björn till länsstyrelserna i ett rovdjursförvaltningsområde, under förutsättning att antalet föryngringar för arten i rovdjursförvaltningsområdet överstiger den fastställda miniminivån.

Naturvårdsverket har den 16 april 2020 överlämnat rätten att besluta om licensjakt efter björn till länsstyrelserna i Norra och Mellersta rovdjursförvaltningsområdet för perioden 16 april 2020 till 30 november 2022. Naturvårdsverket har betonat i sitt delegeringsbeslut att länsstyrelserna måste bedöma om ett beslut om licensjakt uppfyller de förutsättningar för licensjakt som anges i 23 c § jaktförordningen.

Datum
2020-06-25

Diarienummer
218-8174-2020

Björnpopulationen i Sverige

Björnen är i jämförelse med övriga stora rovdjur i landet en svårinventerad art då den på grund av idegången inte kan spåras på snö. Sedan 2001 har särskilda DNA-inventeringar (spillningsinventeringar) genomförts i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands, Västernorrlands, Dalarnas och Gävleborgs län.

Bedömningen av björnstammen i såväl länet som landet utgår från inventeringsresultatet från den senaste björnspillningsinventeringen och älgjägarnas observationer av björn under den första älgjaksveckan (björnobsen). Björnspillningsinventering genomförs vart femte år. För Norrbotten sker nästa spillningsinventering 2021.

Den senaste uppskattningen av den svenska björnstammens storlek gjordes av det Skandinaviska björnprojektet 2018 och gällde år 2017 (Kindberg, J. & Swenson, JE 2018. Rapport 2018-3 från Skandinaviska björnprojektet). Denna uppskattning baserar sig på de senaste DNA-inventeringarna och björnobsen. Enligt beräkningen omfattade björnstammen i Sverige cirka 2 900 individer⁶ hösten 2017.

Projektet bedömde också den årliga tillväxten i den svenska björnpopulationen både nationellt och regionalt. Resultatet visar ingen statistisk förändring av populationen under de senaste 6 åren. Detta tyder på en stabilisering av björnstammen i jämförelse med resultatet 2008-2013 då stammen i Norrbotten och Jämtland minskat kraftigt, sannolikt orsakat av den omfattande licens- och skyddsjakterna i Norrbottens och Jämtlands län under samma period. På grund av den snabba nedgången under 2008-2013 är björnen sedan 2015 rödlistad i kategorin "nära hotad":

Nationella målsättningar för björnstammens utveckling

I den av riksdagen antagna propositionen Sammanhållen rovdjurspolitik (prop. 2000/01:57) anges följande mål för björnarnas antal och utbredning:

"Minimivån för björnstammen i Sverige ska vara 100 föryngringar per år, vilket motsvarar ca 1 000 individer. Målet för björnstammens utbredning bör vara att den fyller ut områdena mellan de nuvarande reproduktionsområdena och att stammens spridning söderut tillåts fortsätta."

Regeringen anger följande i propositionen En ny rovdjursförvaltning (prop. 2008/09:210):

"Fördelningen av minimivån för björn på rovdjursförvaltningsområdena bör följa dagens fördelning av björnstammen. Detta innebär att det norra förvaltningsområdet bör ha en minimivån på 75 årliga föryngringar eller 750 björnar."

Det faktum att björnförekomsten i såväl det norra som det mellersta rovdjursförvaltningsområdet med bred marginal överstiger den nationella minimivån har inte inneburit omfattande konflikter eller problem. Totalt sett finns det inget behov av att minska björnstammen i dessa delar, i vissa regioner kan det dock finnas behov av att minska björnstammen".

⁶ Kindberg, J. and Swenson, J.E. (2018). Björnstammens storlek I Sverige 2017. Scandinavian Brown Bear Research Project report.

Övergripande riktlinjer för björnstammen i Norrbotten

2011-02-22 beslutade Norrbottens viltförvaltningsdelegation att förvaltningsintervallet för björn i länet ska vara 73 – 91 björnföringringar (motsvarande cirka 730 – 910 björnar). 2020-04-09 fastställde Naturvårdsverket (NV-01525-18) nya miniminivåer för björn. För Norrbotten innebär det nya beslutet en sänkning från 33 föringringar till 22 föringringar motsvarande ca 220 individer.

De relativt höga jaktkvoterna samt omfattande skyddsjakter efter björn i Norrbotten i syfte att minska skadorna i samebyarnas kalvningsområde har lett till att björnstammen i Norrbotten ligger under det fastställda förvaltningsintervallet från 2010, men över länets miniminivå. En ny förvaltningsplan med nya förvaltningsmål och intervall för björn i Norrbotten ska fastställas det kommande året.

Länsstyrelsens förvaltningsinriktning är därför att fortsatt försöka balansera björnstammen i Norrbotten på en nivå om ca 500 björnar.

Björnstammens utveckling i Norrbottens län

I Norrbottens län genomfördes en spillningsinventering av björn år 2010. Utgående från den inventeringen bedömde Skandinaviska björnprojektet att björnstammen i de inventerade delarna av länet det året omfattade cirka 760 björnar. Dessutom tillkom ett mindre antal björnar i de områden som inte inventerats, i huvudsak ovanför odlingsgränsen. Björnprojektet bedömde senare att björnstammen i Norrbottens län i det tidigare inventerade området år 2012 omfattade cirka 650 björnar och år 2013 593 björnar. Baserat på björnprojektets bedömningar och senare uttag ur populationen i form av licens- och skydds jakt har Länsstyrelsen beräkningar visat på en nedåtgående trend.

År 2016 gjordes en ny inventering av björnpopulationen i länet, och Björnprojektets populationsuppskattning för Norrbotten 2017, baserat på den senaste inventeringen, var 506 individer.⁷ I likhet med 2010 fanns det områden som fick sämre täckning i inventeringen vilket kan innebära att även den senaste populationsuppskattningen är en underskattning.

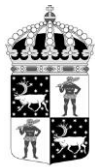
Björnobsen har sedan den lägsta nivån 2016 visat en tydlig ökning tre år i följd, vilket indikerar att björnstammen åter växer trots beslutade uttag i skydds- och licensjakt.

Antalet björnar som får fällas

Enligt Naturvårdsverkets delegeringsbeslut ska Länsstyrelsen vid varje tillfälle bedöma om ett beslut om jakt uppfyller de förutsättningar för licensjakt som anges i 23 a § respektive 23 c § jaktförordningen.

Länsstyrelsen gör vid beräkningen av en kvot för licensjakten en bedömning av det sammanlagda jaktliga uttaget av björn. Hänsyn tas därvid till hur många björnar som under året skjutits på skydds jakt och hur många som kan ha avlivats genom illegal jakt. Det sistnämnda är givetvis svårt att kvantifiera. I en rapport av det Skandinaviska

⁷ Kindberg, J. & Swenson, J.E. (2017). Björnstammens storlek i Norrbottens län 2016. Skandinaviska björnprojektet Rapport.

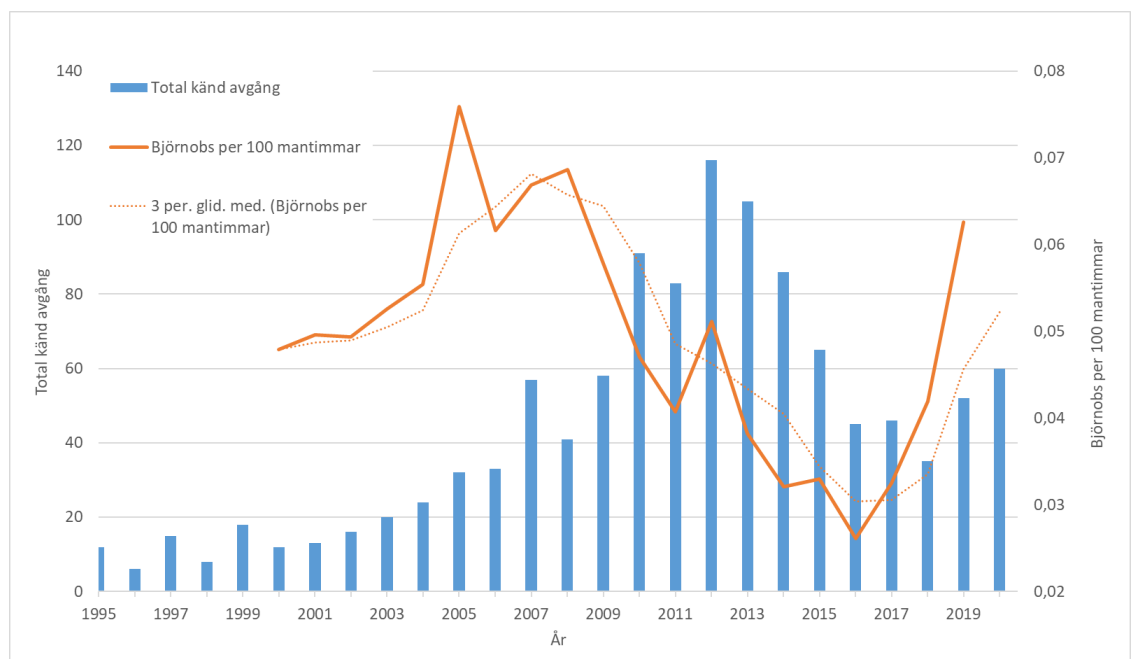

björnprojektet 2011 gjordes dock en analys av den illegala jakten på björn i Sverige⁸ (Skandinaviska björnprojektet rapport 2011-3). För det norra området (Norrbottens län) beräknades omfattningen av den illegala jakten på björn årligen uppgå till 2,3 – 3,1 % av de vuxna honorna, jämfört med 0,1 – 0,6 % för det södra området.

Förekomsten av vuxna honor är viktigast för populationens utveckling. Omfattningen av den illegala jakten verkar enligt björnprojektet inte vara relaterad till omfattningen av den legala jakten under de aktuella åren. Det innebär att den illegala jakten bör adderas till den lagliga jakten, något som björnprojektet menar att förvaltningsmyndigheterna måste vara medvetna om när beslut ska tas om kvot för licensjakten, speciellt i områden med mer omfattande illegal jakt.

År 2009 beräknade det Skandinaviska björnprojektet att ett jaktuttag på cirka 10 % av de vuxna björnhonorna i den nordliga björnstammen medför att björnstammen där ligger stabilt, dvs. den varken ökar eller minskar.

Enligt björnobsen minskade björnstammen i Norrbottens län redan innan de stora avskjutningarna åren 2012 - 2014, vilket skulle innebära att uttaget då var större än tillväxten, se figur 1. Kindberg et al. (2011) har uppskattat den faktiska tillväxttakten i Norrbottens björnstam till 5 % under åren 1998-2007 (då total känd avgång var låg): Länstyrelsen har därför tidigare bedömt att ett uthålligt uttag av björnstammen i Norrbotten bör vara 5 – 7 %.

Figur 1. Björnobsen och sammanlagd känd människorelaterad avgång från björnstammen i Norrbottens län åren 2000-2019 (licensjakt, skydds jakt inklusive med stöd av § 28 jaktförordningen samt övrig avgång). Övrig avgång utgörs framför allt av trafikdödade björnar. Observera att det dessutom tillkommer ett okänt antal björnar på illegal björnjakt.

⁸ Swenson, J.E., Zedrosser, A., Brunberg, S. & Segerström, P. 2011. Causes of mortality, especially illegal killing among Swedish brown bears 1984-2010. Report No. 2011:3 Scandinavian Brown Bear Project.

Datum

2020-06-25

Diarienummer

218-8174-2020

Populationsuppskattningarna enligt björnprojektet omfattar beräkningarna av björnstammens storlek i det inventerade området. Beräkningarna är därför i hög grad beroende av vilken täckningsgrad som inventeringen haft (insamlingsområde) och analyserna av DNA från inskickade prover. Populationsuppskattningen tar inte hänsyn till brister i dessa och kompenserar sålunda inte för områden utan, eller med glesare, insamling. Detta innebär att populationsuppskattningen i Norrbotten sannolikt är en underskattning av den faktiska björnstammen. Beräkningarna av stabilt uttag blir då följaktligen också en underskattning.

Tidigare beräkningar av möjligt uttag har utgått från Skandinaviska björnprojektets beräkning om en årlig tillväxt av björnstammen på 7 %. De senare årens björnobeskrivningar och den ökade frekvensen av rapporter om björnar i närheten av gårdar och samhällen indikerar dock att björnstammen åter tillväxer och att Länstyrelsen, med det begränsade uttaget i de senaste årens licensjakter, inte lyckats balansera stammen runt 500 individer. Detta kan också vara en följd av att björnstammens tillväxttakt tidigare underskattats eller förändrats i länet.

För att bromsa en sannolikt ökande björnstam, och för att motverka de problem som en ytterligare förtätad björnstam skulle innebära för såväl rennäring som mer tätbefolkade områden, beslutar Länstyrelsen därför att kvoten för årets licensjakt ska vara 20 björnar. Tillsammans med de 60 björnar som fällts på skydds jakt hittills i år uppgår därmed det sammanlagda, planerade uttaget till 80 björnar.

Områdesindelning

Länstyrelsen har under det senaste året haft ett ökat antal rapporter om problem med björnar för andra näringar eller i mer tätbefolkade områden, och befärdar att en förtätning av björnstammen kan leda till stora olägenheter för boende. Länstyrelsen beslutar därför om en tilldelning på 10 björnar i område I som inkluderar Piteå, Luleå, Älvsbyn och Bodens kommuner.

På grund av en sen vår och ett djupt snötäcke har årets skydds jakter kunna beviljas och genomföras i hela länet (figur 2). Det stora antalet rapporter om björn i kalvningsland gör att Länstyrelsen ändå bedömer att det finns utrymme att bevilja en begränsad kvot till dessa områden. I område II, övriga delar av länet, beviljas därför en kvot på 10 björnar.

Tidsperiod

Jakttidens längd regleras i § 3 Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd för länstyrelsens beslut om licensjakt efter björn (NFS 2010:7): ”Länstyrelsens beslut om licensjakt efter björn får endast gälla perioden från och med den 21 augusti till och med den 15 oktober. I de delar av Norrbottens län som ligger ovan odlingsgränsen får Länstyrelsens beslut om licensjakt endast gälla perioden från och med den 21 augusti till och med den 30 september.”

Länstyrelsens sammantagna bedömning

Länstyrelsen bedömer att förutsättningar för licensjakt som anges i 23 a § respektive 23 c § jaktförordningen är uppfyllda:

- Syftet med licensjakten är att begränsa björnstammens storlek i länet för att förhindra allvarlig skada i form av björnprestation på ren, speciellt renkalv. Den

Datum

2020-06-25

Diarienummer

218-8174-2020

studie som genomförts har visat att den faktiska björnpredationen i länets samebyar är omfattande och ligger långt över den ersättning som utgår för björnskador på ren. Slutrapporten från den nämnda björnstudien menar också att en jakt efter björn på hösten också har en skadeförebyggande funktion.

- Syftet är även att minska konflikter mellan lokalbefolkning och samebyar som kan uppstå då licensjakten uteblir på grund av en stor skyddsjaktskvot. Licensjakten ger större möjlighet att omhänderta björnen som en resurs vilket minskar risken för att björnen uteslutande ses som ett skadedjur.
- Utöver skyddsjakt på skadegörande individer finns det inte någon annan lämplig lösning för att minska problemen än licensjakt med fokus på problemområden för renskötseln. Alternativet att utfodra renarna i hagar under kalvningsperioden bedöms inte som rimligt vare sig kostnadsmissigt eller med avseende på risken för sjukdomar hos renarna.
- Licensjakten försvårar inte upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus hos björnen då länets björnstam med största sannolikhet befinner sig över miniminivån på 22 föryngringar, och då björnstammen i hela landet klart överstiger referensvärdet för björn. Kvoten för licensjakten sätts också med hänsyn tagen till den totala avgången genom legal och illegal jakt, så att resultatet bör bli en stabil björnstam som varken minskar eller ökar.
- Villkoren i beslutet möjliggör att licensjakten sker selektivt och under strängt reglerade former.

Ärendets beredning

Länstyrelsen har 2020-05-26 på ett möte i Viltförvaltningsdelegationen redovisat inriktningen i årets kommande beslut om björnjakt, vilket är att fortsatt försöka balansera stammen runt 500 björnar. Vid mötet redovisades även de olika underlag som beaktas inför beslutet om licensjakt.

Efter redovisningen har följande synpunkter inkommit från Jägareförbundet Norrbotten.

Jägareförbundet Norrbotten anser:

- Att licensjakt ska utgöra grund för förvaltning av björn i Norrbotten
- Att licenstilldelningen följer förvaltningsområdet. Ett område – en tilldelning. För framtiden bör fler än ett förvaltningsområde tillskapas i länet för att möjliggöra en reell differentiering av björnförvaltningen
- Att det totala antalet björnar som bör fällas i Norrbotten skall vara minst 50 stycken
- Att det strikta skyddet för familjegrupper mildras under licensjakten
- Att jakttidsstart är oförändrad den 21:a augusti samt en avslutning av jakten under hösten den 15 oktober gällande för hela länet
- Att en jakttid införs 15 april till 15 maj. Ingen särskild tilldelning görs för denna tid utan eventuell kvarvarande kvot då jakten avslutas under hösten 2020 får nyttjas under denna period 2021

- Att åteljakt ska tillåtas i hela länet med minimala begränsningar förutom vad gäller tillåtet åtelmaterial
- Att man inte begränsar användningen av vissa typer av hundar under jakten
- Att de beslut om skydds jakt på björn som kan komma att tas innehåller skrivningar som möjliggör för ett omhändertagande av björnen på sätt som gör att kött och skinn kan tas tillvara

Följande synpunkter har inkommit från rennärigen:

Rennärigen föreslår en licensjaktskvot på 100 björnar i länet för att minska skadorna i renhjorden och minska de höga kostnaderna som skydds jakter under våren innebär för samebyarna.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas till Förvaltningsrätten, se bilaga 1.

De som deltagit i Länsstyrelsens beslut

Beslut i detta ärende har fattats av Landshövding Björn O. Nilsson efter föredragning av rovdjurshandläggare Anna Danell Savela, Naturmiljöenheten.

Bilagor

1. Hur man överklagar
2. Villkor för användande av åtel för björn
3. Återrporteringsblankett för åtel
4. Lathund för björnskyttar

Sändlista (via e-post)

Naturvårdsverket
Länsstyrelserna i Norra Rovdjursförvaltningsområdet
Ledamöterna i Norrbottens Viltförvaltningsdelegation
Sametinget
Viltskadecenter
Jordbruksverket
Statens Veterinärmedicinska Anstalt
Polismyndigheten i Norrbottens län
Direktoratet för naturförvaltning (Norge)
Skandinaviska björnprojektet

Överklagandehänvisning

Du kan överklaga beslutet

Om du inte är nöjd med länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos förvaltningsrätten.

Hur överklagar jag beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen i Norrbottens län antingen via e-post; norrbotten@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen i Norrbottens län, 971 86 Luleå.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till länsstyrelsen **inom tre veckor från den dag du fick del av beslutet**. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades**.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som överklagas, beslutets datum och diarienummer,
- hur du vill att beslutet ska ändras, samt
- varför du anser att länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Skriv också följande uppgifter, om du inte tidigare lämnat dem:

- person- eller organisationsnummer,
- telefonnummer där du kan nås dagtid (med undantag för nummer som avser ett hemligt mobilabonnemang som behöver uppges endast om rätten begär det),
- e-postadress, och
- annat som har betydelse för att domstolen ska kunna nå dig.

Om du har handlingar som du anser stödjer din överklagan så bör du bifoga kopior på dessa. Kontakta länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppges sitt eget namn, adress och telefonnummer.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta länsstyrelsen via e-post, norrbotten@lansstyrelsen.se eller via växeltelefonnummer 010-225 50 00. Ange diarienummer 8174-2020.

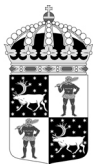

Villkor för användande av björnätel under licensjakt på björn 2020

Följande villkor ska följas av de som bedriver licensjakt på björn med hjälp av åtel. Jakt som inte följer dessa villkor sker utan stöd av beslutet och i strid med fredningsbestämmelserna i 3 § jaktlagen (1987:259). Straffbestämmelserna för jaktbrott finns i 43 och 44 §§ samma lag.

Enligt beslutets villkor för jaktmedel (se sida 2 i detta beslut) ska åtelansvarig anmäla sin planerade åtel till Länsstyrelsen i Norrbotten i god tid innan man åtling ska påbörjas på platsen. Länsstyrelsen registrerar alla åtlar. Åtling får inte påbörjas innan Länsstyrelsen har godkänt åteln och meddelat detta till åtelansvarig.

1. Jakt efter björn med hjälp av åtel är endast tillåten vid platser som iordningställts i enlighet med villkoren för åteljakt enligt detta beslut.
2. Jakt är inte tillåten vid platser som iordningställts i syfte att locka till sig annat vilt än björn och som inte följer villkoren för åteljakten enligt detta beslut.
3. En person ska vara ansvarig för varje åtel (åtelansvarig).
4. Åtelns läge ska uppfylla följande förutsättningar:
 - a. Avståndet till närmaste permanent bebodda hus, till fritidshus som har sophämtning, till åtel avsedd för viltskådning och till permanent anlagd och skyltad campingplats ska vara minst 2 000 m.
 - b. Åtelansvarig ska kontakta eventuella andra personer som under den aktuella perioden bor inom 2 000 m från åteln och upplysa dessa personer om åtelverksamheten.
 - c. Avståndet till väg eller skogsbilväg ska vara minst 200 m
 - d. Avståndet till vandringsled ska vara minst 500 m.
 - e. Åteln ska inte vara synlig från väg eller vandringsled.
5. En åtel får bara anläggas efter markägarens tillstånd. Samråd bör ske med berörd sameby.
6. Åtelmaterial får läggas ut från den 15 juli till den dagen då den sista tilldelade björnen fälls. Om alla de tilldelade björnarna fälls får åtling pågå som längst till och med 15 oktober 2020 nedan odlingsgränsen och 30 september ovan odlingsgränsen..
7. Som åtelmaterial får följande användas: vilt, slaktrester från

vilt från samma eller angränsande kommun. En kropp av vilt eller 25 kg från vilt per vecka får användas som åtel. Vidare får användas oförädlad vegetabiliskt material eller mindre förädlade vegetabiliska produkter avsedda för utfodring av djur. Rester från tamdjur får inte användas. Till tamdjur räknas även ren. Kött från rovdjur eller otestat kött från vildsvin får inte användas som åtelmaterial på grund av risken för spridning av parasiter.

8. Länsstyrelsen påminner om att lockmedel/doftämnen endast får användas om de är syntetiska, om de är tillverkade av växtextrakt eller om de är framställda i Sverige av material från vilda svenska djur.
9. Upptag av björnsår med hjälp av hund vid en åtel är inte tillåtet.
10. Senast tio dagar efter att jakten avslutats i området ska allt åtelmaterial vara bortplockat och åtelplatsen återställd till ett sådant skick att björnar inte förväntas lockas dit.
11. Dokumentation
 - a. Var och en som bedriver åteljakt på björn ska dokumentera och rapportera sin verksamhet.
 - b. Om flera personer bedriver jakt vid samma åtel ska åtelansvarig sammanställa samtliga personers dokumentation
 - c. Dokumentationen ska följa befintlig rapportmall (Bilaga 3)
 - d. Dokumentationen ska lämnas av åtelansvarig till Länsstyrelsen senast den 15 november 2020.

DOKUMENTATION AV ÅTELJAKT PÅ BJÖRN 2020

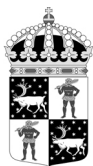
Den ifyllda blanketten lämnas till Länsstyrelsen **senast den 15 november 2020**.

Adress: Länsstyrelsen Norrbotten, 971 86 Luleå eller rovdjur.norrbotten@lansstyrelsen.se

Åtelansvarig bör behålla en kopia.

ÅTELANSVARIG	Namn	
	Telefonnummer	Epost-adress
ÅTELPLATS	Åtelns ID-nr (står i brevet som du fick av Länsstyrelsen i samband med anmälan av åteln)	
	Är det en tidigare åtelplats? För vad i så fall?	
ÅTLING	När påbörjades åtlingen?	När avslutades åtlingen?
	Vilket åtelmaterial användes och ungefär hur många kg totalt under säsongen?	
OBSERVATIONER	Sågs det spår eller spillning av björn vid åteln? I så fall - hur ofta?	
	Sågs det björn vid åteln? I så fall – hur många och hur ofta?	
	Sågs det andra rovdjur vid åteln? I så fall – vilken art och hur ofta?	
JAKT VID ÅTELN	Hur många personer jagade vid åteln?	
	Sköts det på björn vid åteln?	
KOMMENTARER	Skriv gärna några kommentarer. Mer plats finns på baksidan. Eller bifoga ett separat dokument.	

KOMMENTARER
forts.

Lathund för björnskyttar 2020 Norrbottens län

Kontrollera före jakten:

- Jaktledare** Vem är jaktledare?
- Jakttid** 21 augusti - 15 oktober nedanför odlingsgränsen,
21 augusti - 30 september ovanför odlingsgränsen

eller till den tidigare tidpunkt då jakten avlyses.

Fr.o.m. en timme före solens uppgång till två timmar före solens nedgång.
- Tilldelning** Ta reda på hur många björnar som återstår
tel. **010-225 57 71**
- Hundar** Högst två hundar
- Åtel** Anmälan krävs till länsstyrelsen
Kontrollera villkoren i jaktbeslutet
Spårupptag med hund är inte tillåtet
- Eftersökshund** Särskilt tränad i att spåra vilt och på plats inom två timmar
- Ev. fällavgift** Fastställs av jakträttsupplåtaren
- Efter skott:** Markera skottplatsen i terrängen
- Anmälan** Till Länsstyrelsen utan dröjsmål och senast kl. 21:00
samma dag. tel. **010-225 57 71**

Anmäl skytt, jaktledare, plats, var och när björnen fälldes
koordinater om möjligt, kön och ålder.
Påskjuten björn anmäls snarast.
- Påskjutning** Skytten tillsammans med jaktledaren ansvarar för
platsundersökning samt för eventuellt eftersök
- Besiktning** Björnen ska besiktigas utan dröjsmål.
För att underlätta besiktningsmannens arbete; sätt in en
pinne i munnen på björnen för att hålla den öppen innan
likstelheten inträder.
- Prover** 2 tänder, könsdelar, hår-, hud- och muskelprov, del av lunga
och lever, del av ändtarm med träck, avföringsprov samt i
förekommande fall den största spenen. (tas av besiktningsman)
- Blanketter** Följande blanketter som ska fyllas i delas ut vid besiktning:
Registrering/besiktning av fälld/död björn
Vid påskjutning använd *Påskjuten björn – platsundersökning
och eftersök*
- Försäljning** Intyg från Jordbruksverket krävs
- Märkning** Av skinn omgående i fält

Av kranium inom sex månader (utförs numera av ägaren själv
och ej av polisen)